

Groninger schrijver Bram Hulzebos zou meer kunnen betekenen

# Fraaie franje, maar lege huls

**Het valt niet mee om mee te voelen met het wel en wee van Oscar Wakkerman, de hoofdfiguur in de debuutroman 'Zomerdag' van de Groninger schrijver Bram Hulzebos. Hulzebos heeft in zijn roman een enorme hoeveelheid personages gestopt, die met elkaar het centrale karakter in deze roman gestalte moeten geven. De vader, moeder, zus, broer, tante, oom, vriendinnen en niet te vergeten het debiele buurjongetje van weleer passeren in een rap tempo de revue. We lezen hoe Oscar tussen iedereen heen en weer wordt geslingerd, tot het moment dat zijn bootreis naar Engeland voor een open einde zorgt.**

**H**ij komt uit een muzikale familie, deze Oscar Wakkerman. Zijn vader was al op z'n zestiende vaste organist in de plaatselijke kerk. En zijn broer reist de wereld rond als gereisd muzikant. En Oscar? Die maakt



leven. De vader, moeder, zus, broer, tante, oom, vriendinnen en niet te vergeten het debiele buurjongetje van weleer passeren in een rap tempo de revue. We lezen hoe Oscar tussen iedereen heen en weer wordt geslingerd, tot het moment dat zijn bootreis naar Engeland voor een open einde zorgt.

**H**ij komt uit een muzikale familie, deze Oscar Wakkerman. Zijn vader was al op z'n zestiende vaste organist in de plaatselijke kerk. En zijn broer reist de wereld rond als gevierd muzikant. En Oscar? Die maakt naast zijn studie aan het conservatorium deel uit van de 'jonge regionale' smartlappenband Vergeet Mij Niet. De muziek kan hem er evenwel niet van weerhouden om samen met zijn nieuwe vriendin Inge naar Engeland af te reizen. Zijn liefde voor zijn zuster Roos zorgt daarentegen voor veel getwijfel.

Door **Jacob Moerman**

Dat Oscar tegen het einde van *Zomerdag* tóch de oversteek maakt, lijkt te duiden op het feit dat deze jongeman is gegroeid en zijn verleden eindelijk achter zich kan laten. Een verleden waarin de hoofdrol is weggelegd door een alcoholistische vader die, in een poging zijn kapotte huwelijk te lijmen, de levensloop van zijn kinderen bepaalde.

*Zomerdag* bevat veel fraaie zinnen, waarmee de schrijver me volledig heeft weten te overtuigen van zijn stilistische vaardigheden. En ook inhoudelijk heeft Hulzebos met zijn debuutroman laten zien dat hij veel te bieden heeft, zodat lezers zich geen moment hoeven te vervelen. *Zomerdag* is een echte debuutroman, waarin een schrijver aantoont dat hij over een geslepen pen beschikt en een enorme hoeveelheid personages naar voren kan halen. Ook zijn er voortdurend wisselingen van perspectief en lopen heden en verleden vaak op een geraffineerde manier door elkaar; op zeker moment wordt zelfs een herinnering aan een herinnering beschreven. Daarnaast worden veel thema's aangeroerd, zodat de roman al snel de indruk wekt dat de schrijver alles



▲ **Bram Hulzebos overtuigt met zijn stilistische vaardigheden.**

Foto: Uitgeverij Contact

heeft willen zeggen wat er zoal te zeggen valt.

Maar toch. Na lezing van *Zomerdag* wist ik niet precies waarom het gewik en gewegg van Oscar me volledig koud had gelaten. Het was alsof ik naar een plaatjesboek had gekeken, waarvan de betekenis langs me heen was gegaan. En ik had ook het gevoel dat de samensteller zich vooral had gericht op alleen het maken van deze plaatjes - 'klik, klik' -, waardoor de onderlinge verbanden achter de horizon waren verdwenen. Ik kan dit gevoel misschien duidelijk maken door de vergelijking tussen één zin uit *Zomerdag* en twee zinnen uit *Zonsopgangen boven zee* van Jeroen Brouwers.

### **Vrouwenhaat**

Jeroen Brouwers publiceerde in 1977 *Zonsopgangen boven zee*, een roman vol gekweldheid en cynisme. Maar vooral heeft Brouwers in *Zonsopgangen boven zee* zijn vrouwenhaat uit de doeken gedaan, die overigens terug te voeren is op zelfhaat, maar dit terzijde. Die vrouwenhaat komt al meteen naar voren op de tweede pagina, wanneer de hoofdfiguur achter een nieuwe verovering aanloopt, richting de lift die beiden naar de bedstee moet vervoeren. En dan denkt hij het volgende: 'Haar laarsjes. Klak klak.' Als lezer kun je de opmerking bij herlezing plaatsen; niet alleen wordt het duidelijk dat de 'ik' zich in benevelde toestand bevindt, maar ook klinkt in het 'klak klak' al meteen op onvergetelijke wijze de

vrouwenhaat door die de rest van de roman zal tekenen. Aan dit begin van *Zonsopgangen boven zee* moest ik denken toen ik op pagina 14 van *Zomerdag* de volgende zin las: 'Hij trilde nog op zijn benen toen Inge en hij tweehonderd kilometer later - haar pumps klik, klik op het perron - weer uitstapten en hij op het station zijn grijs twintigvoudig in de ruitjes van de automatiek zag weerkaatst en de punt van een Samsonite in zijn kuit landde.' Het is een mooie zin, waar de schrijver lange tijd aan moet hebben gezwoegd. Maar de zin roept bij mij nogal wat vragen op. Hoe kan het dat de beide personages weer uit de trein stappen? En wat hebben die Samsonite en weer spiegelingen in de ruitjes te betekenen? Maar vooral: waarom de pumps van Inge 'klik, klik op het perron'? Vragen, vragen. En ik vrees dat eventuele antwoorden uit zullen blijven, hoe vaak ik *Zomerdag* ook zal lezen.

*Zomerdag* is een roman die het vooral moet hebben van de franje, en die franje is zeer fraai gemaakt. En je moet het vervolgens maar voor lief nemen dat je na het schrappen van deze franje blijft zitten met een huls waarvan de leegheid in contrast staat met de gesuggereerde diepgang. En dat is jammer, omdat een schrijver met een pen als die van Hulzebos meer zou kunnen betekenen.

**Bram Hulzebos: 'Zomerdag'. Uitgeverij Contact, Amsterdam. Prijs: fl.36,90.**

GD 15-04.99